

Polska w Unii Europejskiej

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 9 stycznia 2015 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

- ▶ Zdecydowana większość Polaków (81%) popiera członkostwo naszego kraju w Unii Europejskiej. Sprzeciw wyraża co dziesiąty (10%).
- ▶ Polacy w większości (52%) nie mają poczucia, że członkostwo w UE w zbyt dużym stopniu ogranicza suwerenność naszego kraju. Przekonanie to jest obecnie częstsze niż w listopadzie 2015 roku (wzrost o 7 punktów procentowych). Z opinią, że przynależność naszego kraju do UE zbyt ogranicza niezależność Polski, zgadza się nieco więcej niż jedna trzecia badanych (35%, spadek o 3 punkty).
- ▶ W ciągu ostatnich trzech lat oceny działalności Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej się poprawiły, choć zmiany są niewielkie. Działalność Parlamentu Europejskiego pozytywnie postrzega 51% badanych, którzy słyszeli o tej instytucji, negatywnie – 22%. Podobnie kształtują się opinie o pracy Komisji Europejskiej: dobrze ocenia ją połowa ankietowanych, którzy o niej słyszeli, a źle – jedna piąta.
- ▶ Opinie Polaków na temat zasadności wszczęcia przez Komisję Europejską procedury monitorowania praworządności w Polsce są podzielone: praktycznie tyle samo osób uważa, że decyzja Komisji była uzasadniona (37%), co sądzi, że nieuzasadniona (36%). Motywy działania KE także nie są postrzegane jednoznacznie, jednak przekonanie, że decyzja Komisji była podyktowana niechęcią do PiS-u i wynikała z braku dostatecznej wiedzy o sytuacji w Polsce (42%), jest częstsze niż pogląd, że wynikała ona jedynie z troski o praworządność w naszym kraju i obaw, że została ona naruszona (35%).

Nowe polskie władze silniej niż poprzednicy akcentują potrzebę prowadzenia przez Polskę niezależnej polityki w Unii Europejskiej i stawiają na rozwój współpracy z krajami naszego regionu, w tym przede wszystkim z państwami Grupy Wyszehradzkiej. Szczególnie bliskie rządzącej partii są Węgry Viktora Orbana, które za swoją politykę były niejednokrotnie krytykowane w Unii Europejskiej. Ostatnio przedmiotem krytyki – lub, jak chcą inni, przedmiotem troski instytucji i polityków unijnych – stała się Polska. Trzynastego stycznia Komisja Europejska z powodu kontrowersji wywołanych przyjęciem ustaw o Trybunale Konstytucyjnym oraz o radiofonii i telewizji zdecydowała się na uruchomienie wobec Polski procedury monitorowania praworządności. Wszczęcie tej procedury umożliwia przyjęty w marcu 2014 roku przez Komisję Europejską dokument „Nowe ramy UE na rzecz umocnienia praworządności”¹. Ma on uzupełniać traktatowe mechanizmy prawne (mechanizmy zapobiegawcze i mechanizmy sankcji zawarte w art. 7 ust. 1 Traktatu UE) – służące zachowaniu praworządności w krajach członkowskich – których uruchomienie traktowane jest jednak jako ostateczność. Nowe ramy mają służyć podejmowaniu działań w sytuacji, kiedy istnieją – jak czytamy w dokumencie – *wyraźne oznaki systemowego zagrożenia dla praworządności w państwie*. Procedura może składać się z trzech etapów: oceny przez Komisję ewentualnych zagrożeń dla praworządności, sformułowania zaleceń dla danego państwa oraz monitorowania działań podjętych przez państwo w odpowiedzi na zalecenia Komisji.

Efektom wszczęcia kontroli praworządności w Polsce była niedawna debata w Parlamencie Europejskim z udziałem premier Beaty Szydło.

W związku z tymi wydarzeniami zapytaliśmy Polaków o ich stosunek do członkostwa naszego kraju w Unii Europejskiej, ocenę działalności Komisji Europejskiej i Parlamentu Europejskiego oraz o ocenę postępowania Komisji wobec Polski².

---

¹ Komunikat KE w języku polskim dostępny na stronie <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=PL&f=ST%207632%202014%20INIT>

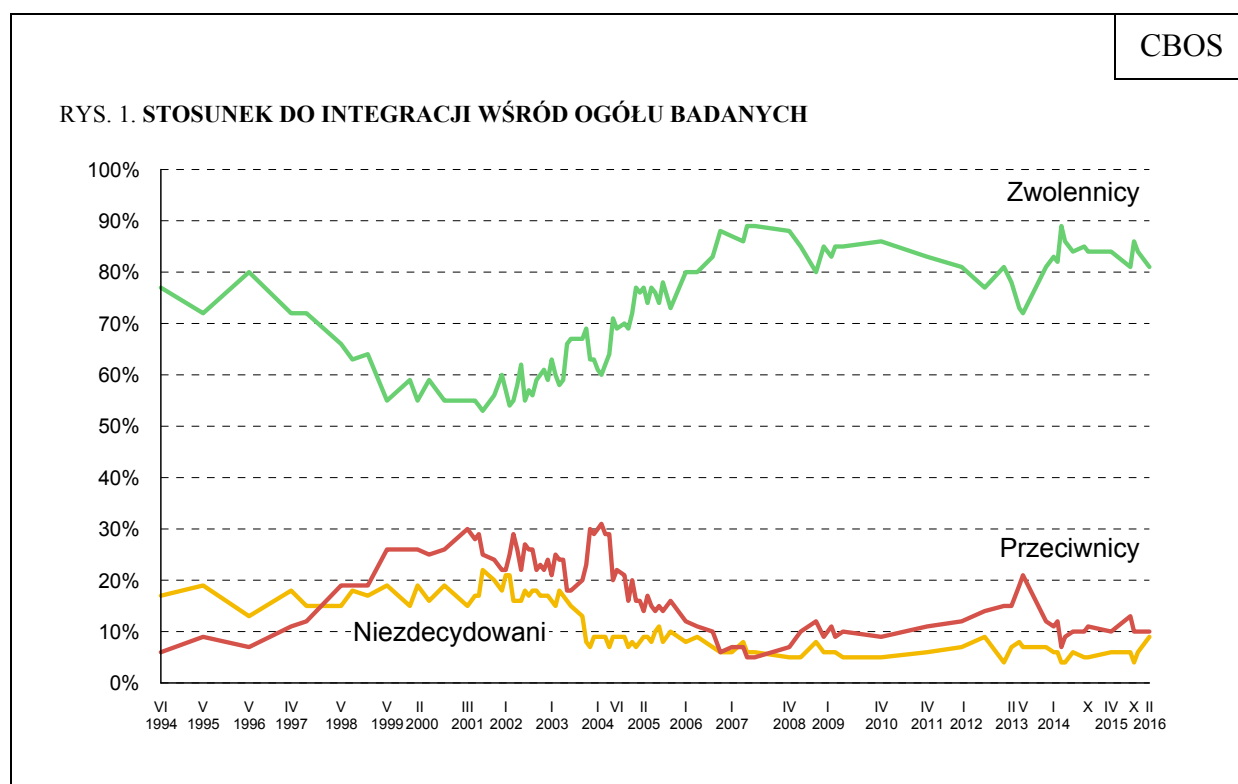
² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (309) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 3–10 lutego 2016 roku na liczącej 1000 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

POPARCIE DLA CZŁONKOSTWA

Mimo niewielkich wahań poparcia dla członkostwa Polski w Unii Europejskiej od ponad dwóch lat odsetek zwolenników przynależności naszego kraju do Wspólnoty nie spada poniżej 80%. W lutowym badaniu poparcie dla obecności Polski w UE zadeklarowało 81% respondentów.

Tabela 1

Stosunek do członkostwa Polski w UE	Wskazania respondentów według terminów badań																	
	2012	2013				2014						2015				2016		
	XII	II	IV	V	XI	I	II	III	IV	V	VI	IX	X	IV	IX	X	XI	II
	w procentach																	
Zwolennicy	81	78	73	72	81	83	82	89	86	82	84	85	84	84	81	86	84	81
Przeciwnicy	15	15	19	21	12	11	12	7	9	12	10	10	11	10	13	10	10	10
Niezdecydowani	4	7	8	7	7	6	6	4	4	6	6	5	5	6	6	4	6	9

Zwolennicy członkostwa Polski w UE zdecydowanie dominują we wszystkich grupach społeczno-demograficznych oraz w elektoratach ugrupowań cieszących się obecnie największym poparciem społecznym. Najbardziej jednoznacznie pronijni są wyborcy Nowoczesnej Ryszarda Petru i PO.

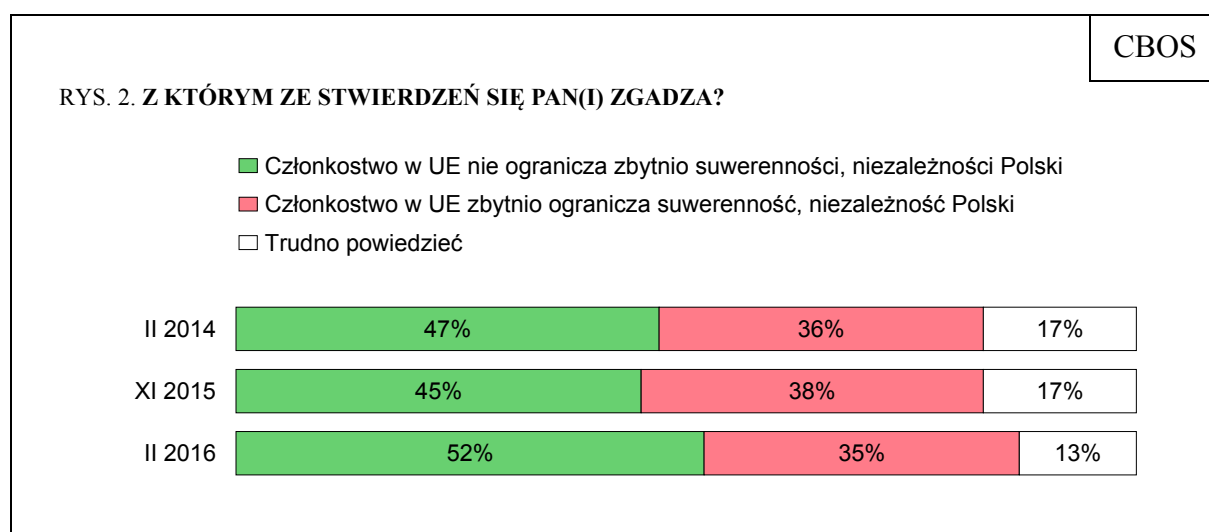
Tabela 2

Potencjalne elektoraty*	Stosunek do członkostwa Polski w UE		
	zwolennicy	przeciwnicy	niezdecydowani
	w procentach		
Nowoczesna Ryszarda Petru	98	1	1
PO	94	3	3
Kukiz'15	81	15	4
PiS	78	13	9

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

OCENA SUWERENNOŚCI POLSKI W UNII EUROPEJSKIEJ

Możliwość kształtowania wspólnej polityki w UE wiąże się z przekazaniem organom unijnym części kompetencji państw narodowych. Zacieśnianie integracji oznacza zatem ograniczenie suwerenności państw członkowskich (czy też jej uwspólnienie) w wielu dziedzinach. Kwestia suwerenności państwowej powracała w ostatnich miesiącach w kontekście obowiązkowych tzw. kwot uchodźców, a ostatnio przy okazji wszczęcia przez Komisję Europejską wobec Polski procedury monitorowania praworządności. Mimo kontrowersji dotyczących wspomnianych kwestii, w Polsce nie rosną obawy o niezależność naszego kraju w Unii. Polacy w większości (52%) nie mają poczucia, że członkostwo w UE w zbyt dużym stopniu ogranicza suwerenność Polski. Przekonanie to jest obecnie wyrażane częściej niż w listopadzie minionego roku. Z opinią, że przynależność naszego kraju do UE zbyt ogranicza niezależność Polski, zgadza się nieco więcej niż jedna trzecia badanych (35%).

Poglądy w tej kwestii różnicuje z jednej strony status społeczno-ekonomiczny oraz wielkość miejscowości zamieszkania, z drugiej orientacja polityczna i światopoglądowa. Przekonanie, że przynależność do UE nie wiąże się ze zbytnim ograniczeniem suwerenności, jest szczególnie częste wśród osób o wyższym statusie społeczno-ekonomicznym: wśród badanych z wyższym wykształceniem (64%), o miesięcznych dochodach *per capita* 2000 zł i więcej (66%) oraz wśród mieszkańców miast liczących ponad 500 tys. ludności (71%). Ku przeciwnej opinii stosunkowo często skłaniają się mieszkańcy wsi, osoby z wykształceniem podstawowym oraz badani źle sytuowani – o miesięcznych dochodach *per capita* do 649 zł (po 40%). Z opinią o nadmiernym ograniczeniu suwerenności Polski w Unii Europejskiej zgadza się połowa respondentów identyfikujących się z prawicą i połowa najbardziej zaangażowanych w praktyki religijne (po 50%). Zdaniem większości osób określających swoje poglądy polityczne jako lewicowe (71%) lub centrowe (61%) odwrotnie – członkostwo w UE nie uszczupla nadmiernie niezależności Polski.

Zróznicowanie opinii w tej kwestii ze względu na orientację polityczną znajduje odzwierciedlenie w poglądach elektoratów. O zbyt dużym ograniczeniu suwerenności Polski w UE najczęściej mówią wyborcy PiS oraz ruchu Kukiz'15. Zwolennicy Nowoczesnej oraz PO w zdecydowanej większości są zdania, że członkostwo w UE nie ogranicza zbyt wiele niezależności Polski.

Tabela 3

Potencjalne elektoraty*	Z którym ze stwierdzeń się Pan(i) zgadza?		
	Członkostwo w UE zbytnio ogranicza suwerenność, niezależność Polski	Członkostwo w UE nie ogranicza zbytnio suwerenności, niezależności Polski	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	57	34	9
Kukiz '15	52	41	7
PO	13	76	11
Nowoczesna Ryszarda Petru	10	88	2

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

OGÓLNA OCENA DZIAŁALNOŚCI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I KOMISJI EUROPEJSKIEJ

W ciągu ostatnich kilku lat istotnie wzrosła w Polsce znajomość obu głównych instytucji wspólnotowych – Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej. Przybyło nie tylko osób, które zetknęły się z nazwami tych instytucji, ale także respondentów, którzy, jak deklarują, mają wiedzę o ich działaniu. O Parlamencie Europejskim słyszało ogółem 93%

dorosłych Polaków. Większość z nich (59% ogółu) przyznaje, że zetknęła się z nazwą tej instytucji, ale niewiele wie o jej funkcjonowaniu. Co trzeci badany (34%) deklaruje, że sporo wie o Parlamencie Europejskim. Podobnie jest ze znajomością Komisji Europejskiej. Słyszało o niej ogółem 92% dorosłych Polaków, w tym blisko jedna trzecia (30% ogółu) przyznaje, że ma znaczną wiedzę o funkcjonowaniu tej instytucji.

Tabela 4

Proszę powiedzieć, czy słyszał(a) Pan(i) o:	Wskazania respondentów według terminów badań				
	III 2003*	IX 2005	III 2009	IV 2013	II 2016
	w procentach				
– Parlament Europejskim					
Słyszała(a)m i sporo wiem o nim	23	25	14	21	34
Słyszała(a)m, ale niewiele wiem o nim	55	62	75	69	59
Nie słyszała(a)m o nim	22	13	11	10	7
– Komisji Europejskiej					
Słyszała(a)m i sporo wiem o niej	23	21	11	19	30
Słyszała(a)m, ale niewiele wiem o niej	54	62	74	68	62
Nie słyszała(a)m o niej	23	17	15	13	8

* Dane Instytutu Spraw Publicznych

Znajomość instytucji unijnych zależy od zainteresowania polityką. Z im większą uwagą badani śledzą wydarzenia polityczne, tym częściej twierdzą, że mają wiedzę o działalności tych instytucji. Osoby określające swoje zainteresowanie polityką jako duże w większości deklarują, że sporo wiedzą o funkcjonowaniu Parlamentu Europejskiego (69%) i Komisji Europejskiej (59%). Znacznie słabiej zorientowani w działalności instytucji unijnych są badani średnio lub w niewielkim stopniu zainteresowani polityką i, przede wszystkim, ci, którzy w ogóle się nią nie interesują (32% z nich nie słyszało o PE, a 33% o KE). Spośród cech społeczno-demograficznych wiedzę o instytucjach unijnych w największym stopniu różnicuje – najbardziej skorelowane z zainteresowaniem polityką – wykształcenie. Im jest ono wyższe, tym częściej deklarowana wiedza o funkcjonowaniu PE i KE. Lepszą orientację w tej kwestii mają mężczyźni niż kobiety.

W ciągu ostatnich trzech lat oceny działalności obu instytucji się poprawiły, choć zmiany są niewielkie. Działalność Parlamentu Europejskiego pozytywnie postrzega 51% badanych, którzy słyszeli o tej instytucji, negatywnie – 22%. Podobnie kształtują się opinie o pracy Komisji Europejskiej: dobrze ocenia ją połowa ankietowanych, którzy o niej słyszeli, a źle – jedna piąta.

Tabela 5

Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenił(a)by Pan(i) działalność Parlamentu Europejskiego?	Wskazania respondentów według terminów badań				
	III '03*	IX '05	III '09	IV '13	II '16
	w procentach				
Dobrze	57	57	63	48	51
Źle	7	14	13	22	22
Trudno powiedzieć	36	29	24	30	27

* Dane ISP

Tabela 6

Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenił(a)by Pan(i) działalność Komisji Europejskiej?	Wskazania respondentów według terminów badań				
	III '03*	IX '05	III '09	IV '13	II '16
	w procentach				
Dobrze	56	53	58	46	50
Źle	6	11	13	19	20
Trudno powiedzieć	38	36	29	35	30

* Dane ISP

Opinie o działalności instytucji unijnych są w dużej mierze uwarunkowane orientacją polityczną. Działania Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej dobrze ocenia większość osób deklarujących lewicowe poglądy polityczne (odpowiednio: 70% i 64%). Bardziej podzieleni w opiniach są badani identyfikujący się z prawicą: funkcjonowanie Parlamentu Europejskiego dobrze ocenia 44% z nich, źle – 35%; podobnie układają się oceny pracy Komisji Europejskiej – 42% osób o poglądach prawicowych wypowiada się o jej funkcjonowaniu z aprobatą, a 36% krytycznie.

Biorąc pod uwagę stosunek do obu instytucji unijnych elektoraty można podzielić na dwie grupy – zadowolonych z ich funkcjonowania zdeklarowanych wyborców Nowoczesnej i PO oraz podzielonych w opiniach na ten temat (choć częściej aprobujących niż krytycznych wobec działań Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej) zwolenników PiS oraz ruchu Kukiz'15.

Tabela 7

Potencjalne elektoraty*	Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenił(a)by Pan(i) działalność Parlamentu Europejskiego?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Nowoczesna Ryszarda Petru	74	9	17
PO	74	10	16
Kukiz'15	42	33	25
PiS	39	33	28

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

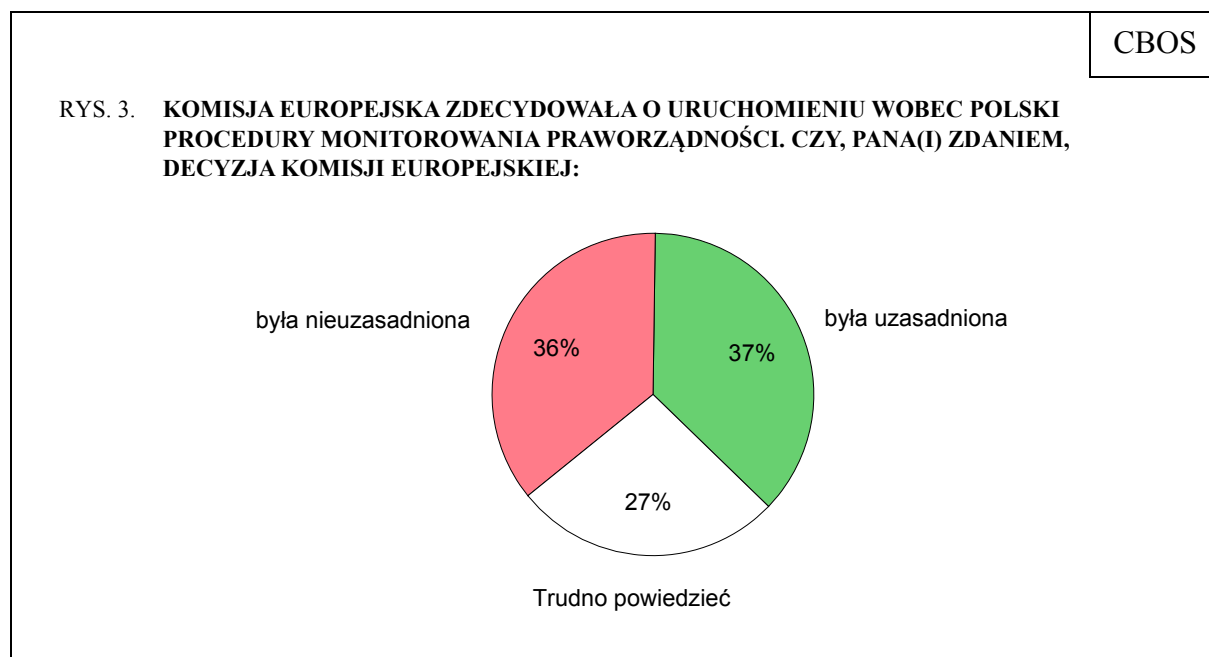
Tabela 8

Potencjalne elektoraty*	Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenił(a)by Pan(i) działalność Komisji Europejskiej?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	74	6	20
Nowoczesna Ryszarda Petru	67	6	27
Kukiz'15	44	33	23
PiS	36	35	29

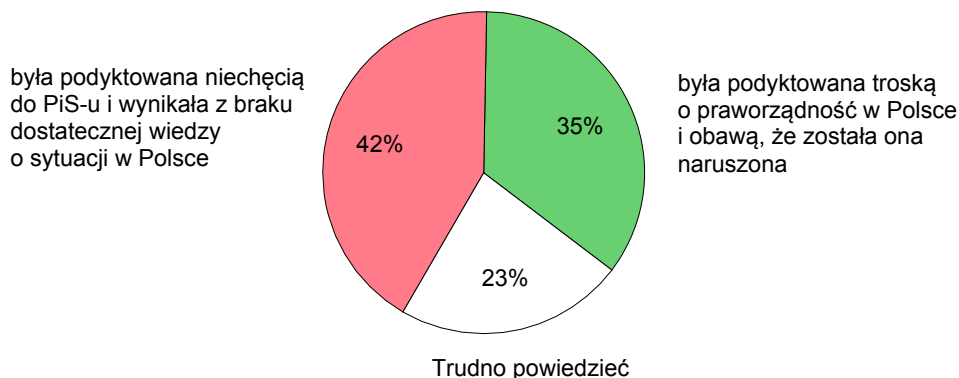
* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

OCENA WSZCZĘCIA PRZEZ KOMISJĘ EUROPEJSKĄ PROCEDURY MONITOROWANIA PRAWORZĄDNOŚCI W POLSCE

Opinie Polaków na temat zasadności uruchomienia przez Komisję Europejską procedury monitorowania praworządności w Polsce są podzielone – praktycznie tyle samo osób uważa, że decyzja Komisji była uzasadniona (37%), co sądzi, że była nieuzasadniona (36%). Motywy działania KE także nie są postrzegane jednoznacznie, jednak przekonanie, że decyzja Komisji była podyktowana niechęcią do PiS-u i wynikała z braku dostatecznej wiedzy o sytuacji w Polsce (42%), jest częstsze niż pogląd, że wynikała ona jedynie z troski o praworządność w Polsce i obaw, że została ona naruszona (35%).

RYS. 4. CZY, PANA(I) ZDANIEM, DECYZJA KOMISJI EUROPEJSKIEJ:

Postrzeżenie uruchomienia wobec Polski procedury kontroli praworządności jest silnie uwarunkowane orientacją polityczną i światopoglądową badanych. O ile w ocenie osób o poglądach lewicowych decyzja Komisji Europejskiej była uzasadniona (61%) i podyktowana troską o praworządność w Polsce (61%), o tyle w opinii identyfikujących się z prawicą była ona nieuzasadniona (61%) i wynikała z niechęci do PiS-u i braku dostatecznej wiedzy o sytuacji w Polsce (70%). Pozytywnym ocenom postępowania Komisji Europejskiej wobec Polski sprzyja także słaba religijność i odwrotnie – krytyczne opinie łączą się z większym zaangażowaniem w praktyki religijne.

Ponadto aprobatą działania Komisji Europejskiej jest tym częstsza, im wyższy status społeczno-ekonomiczny badanych (wyższe wykształcenie i dochody *per capita*) oraz im większa miejscowość, w której mieszkają.

Ocena postępowania Komisji Europejskiej wobec Polski bardzo wyraźnie dzieli elektoraty. Decyzję Komisji o wszczęciu wobec naszego kraju procedury monitorowania praworządności za uzasadnioną i podyktowaną obawą o stan praworządności w Polsce uznają potencjalni wyborcy PO i Nowoczesnej Ryszarda Petru. Krytycznie skłonni są ją oceniać zwolennicy ruchu Kukiz'15 i, przede wszystkim, wyborcy partii rządzącej.

Tabela 9

Potencjalne elektoraty*	Komisja Europejska zdecydowała o uruchomieniu wobec Polski procedury monitorowania praworządności. Czy, Pana(i) zdaniem, decyzja Komisji Europejskiej:		
	była uzasadniona	była nieuzasadniona	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Nowoczesna Ryszarda Petru	80	12	8
PO	64	21	15
Kukiz'15	30	41	29
PiS	11	71	18

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

Tabela 10

Potencjalne elektoraty*	Czy, Pana(i) zdaniem, decyzja Komisji Europejskiej:		
	była podyktowana troską o praworządność w Polsce i obawą, że została ona naruszona	była podyktowana niechęcią do PiS-u i wynikała z braku dostatecznej wiedzy o sytuacji w Polsce	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Nowoczesna Ryszarda Petru	75	15	10
PO	68	17	15
Kukiz'15	29	51	20
PiS	7	80	13

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

Postrzeżenie postępowania Komisji Europejskiej wobec Polski wiąże się z oceną suwerenności naszego kraju w UE. Krytyczna ocena decyzji Komisji Europejskiej idzie w parze z przekonaniem, że członkostwo w Unii zbytnio ogranicza niezależność Polski i odwrotnie: pozytywnej ocenie działania Komisji towarzyszy poczucie, że suwerenność naszego kraju w Unii nie jest nadmiernie uszczuplona.

Tabela 11

Komisja Europejska zdecydowała o uruchomieniu wobec Polski procedury monitorowania praworządności. Czy, Pana(i) zdaniem, decyzja Komisji Europejskiej:	Z którym ze stwierdzeń się Pan(i) zgadza?		
	Członkostwo w UE zbytnio ogranicza suwerenność, niezależność Polski	Członkostwo w UE nie ogranicza zbytnio suwerenności, niezależności Polski	Trudno powiedzieć
	w procentach		
– była uzasadniona	18	79	3
– była nieuzasadniona	58	36	6
Trudno powiedzieć	30	38	32

Tabela 12

Czy, Pana(i) zdaniem, decyzja Komisji Europejskiej:	Z którym ze stwierdzeń się Pan(i) zgadza?		
	Członkostwo w UE zbytnio ogranicza suwerenność, niezależność Polski	Członkostwo w UE nie ogranicza zbytnio suwerenności, niezależności Polski	Trudno powiedzieć
	w procentach		
– była podyktowana troską o praworządność w Polsce i obawą, że została ona naruszona	17	79	4
– była podyktowana niechęcią do PiS-u i wynikała z braku dostatecznej wiedzy o sytuacji w Polsce	58	37	5
Trudno powiedzieć	22	39	39

Ocena postępowania Komisji Europejskiej wobec Polski wiąże się z ogólną oceną działalności Komisji i Parlamentu Europejskiego. O ile osoby pozytywnie wypowiadające się o wszczęciu przez Komisję wobec Polski procedury monitorowania praworządności w większości dobrze oceniają funkcjonowanie obu instytucji unijnych, o tyle krytycy decyzji Komisji są mocno podzieleni w ocenach ich działania.

Tabela 13

Komisja Europejska zdecydowała o uruchomieniu wobec Polski procedury monitorowania praworządności. Czy, Pana(i) zdaniem, decyzja Komisji Europejskiej:	Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenił(a)by Pan(i) działalność:					
	Parlamentu Europejskiego			Komisji Europejskiej		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
w procentach						
– była uzasadniona	75	10	15	73	8	19
– była nieuzasadniona	38	43	19	36	41	23
Trudno powiedzieć	34	9	57	34	8	58

Tabela 14

Czy, Pana(i) zdaniem, decyzja Komisji Europejskiej:	Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenił(a)by Pan(i) działalność:					
	Parlamentu Europejskiego			Komisji Europejskiej		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
w procentach						
– była podyktowana troską o praworządność w Polsce i obawą, że została ona naruszona	76	7	17	74	5	21
– była podyktowana niechęcią do PiS-u i wynikała z braku dostatecznej wiedzy o sytuacji w Polsce	38	40	22	39	39	22
Trudno powiedzieć	32	9	59	28	6	66

Jak pokazują badania, Polacy są podzieleni w ocenie rządów Prawa i Sprawiedliwości, nie zatem dziwnego, że kontrowersje wywołuje wśród nich także decyzja Komisji Europejskiej o wszczęciu wobec Polski procedury monitorowania praworządności. Kontrowersje te nie wpłynęły jednak, jak dotychczas, na stosunek Polaków do członkostwa naszego kraju w Unii Europejskiej ani na ich ogólną ocenę działalności Komisji Europejskiej oraz Parlamentu Europejskiego. Argumenty, że członkostwo w Unii nadmiernie ogranicza suwerenność naszego kraju, także nie stały się dla Polaków bardziej przekonujące.

Opracowała
Beata ROGUSKA